

УДК 338.439.4

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/35.2>**Духницький Б.В.**доктор економічних наук, старший дослідник
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5521-5602>**Сидор Б.А.**аспірант відділу аграрного ринку та міжнародної інтеграції
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8827-144X>

АГРОПРОДОВОЛЬЧИЙ СЕКТОР КРАЇН АФРИКИ

Країни Африканського континенту досі стикаються з багатьма соціально-економічними проблемами, які заважають розвитку їх економіки загалом та продовольчого сектору зокрема. Переважна частина виробленої сільськогосподарської продукції більшістю країн спрямовується на забезпечення власних потреб, хоча це все одно не вирішує питання повністю. Домінування рослинницького напрямку в аграрній галузі держав Африки лише підтверджує слабкий розвиток продовольчого сектору та його технологічну відсталість. У статті розглянуто сільське господарство Західної, Східної, Південної та Північної Африки з виділенням товарної спеціалізації кожного субрегіону. Наведено загальну динаміку виробництва основних груп продовольства країнами континенту, починаючи з 2000 року. Окремо досліджено виробництво специфічних культур, типових для природно-кліматичних умов Африки. Сформовано актуальні переліки найбільших країн-виробників кожної товарної групи в фокусі дослідження.

Ключові слова: продовольство, виробництво, Африка, специфіка, різниця споживання й експорту, проблеми.

Постановка проблеми. Нестабільність економіки Африки стримує власний прогрес галузей і секторів, а також гальмує міжнародне співробітництво, особливо в частині торгівлі. Десятиліттями намагаючись подолати проблему голоду, континент все ж частково задовольняє найнагальніші потреби населення і має набір товарів, що високо цінуються на світовому ринку. Існуючі відмінності в природно-ресурсному потенціалі, соціально-економічному становищі та політико-правовій кон'юнктурі зумовлює відмінності в галузевій спеціалізації різних частин континенту. Тому все більш важливими стають питання дослідження структури й обсягів виробництва в Африці на сучасному етапі, враховуючи додаткові можливості для просування українського продовольства на місцеві ринки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічного розвитку країн Африки та співробітництво України з ними в агропродовольчій сфері висвітлені в публікаціях М. Савченко [5], О. Шкурата [5], Г. Дугінець [6], Х. Омрана [6], І Федуна [7] та ін. Статистичною та інформаційною базою дослідження стали дані спеціалізованих міжнародних організацій [3, 4], тематичні публікації в мережі Internet [1; 2; 8; 9], власні узагальнення та висновки. Динамічні зміни на Африканському континенті вимагають постійного моніторингу для більш точної оцінки ситуації.

Метою статті є дослідження динаміки виробництва країнами Африки основних груп продукції сільського господарства та харчової промисловості, виявлення базових тенденцій та актуального стану пропозиції продовольства на континенті, країн-лідерів в кожному товарному сегменті, а також систематизація проблем, які перешкоджають розвитку аграрного сектору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Агропродовольчий сектор країн Африки характеризується не лише притаманними виключно йому особливос-

тями, пов'язаними з кліматичними умовами і природно-ресурсним потенціалом, а й низкою структурних проблем, що постійно стримують розвиток галузі. Відтак переважна більшість держав континенту змушена основну увагу приділяти питанню самозабезпечення продовольством, яке у більшості випадків не вдається вирішити позитивно.

Загальний опис сільського господарства цього регіону дає розуміння розвитку галузі в цілому, однак різні частини Африки мають відмінні характеристики. В Західній Африці сільське господарство переважає в структурі економіки, при цьому рослинництву притаманний низький рівень агротехніки, де мінеральні добрива і зрошення доступні переважно великим агропромисловим комплексам, тому більшість земель використовується без них [1; 2]. Для власного споживання тут слугує вирощування рису, кукурудзи, сорго, просо, пшениці тощо. На експорт відправляється інший асортимент товарів, представлений арахісом, бавовником, цукровою тростиною, тютюном, бананами, какао, кавою. Тваринництво здебільшого включає розведення ВРХ та рибальство з акцентом на тунцевих і креветках. Втім, багато країн регіону не задовольняють своїх потреб у продовольчих продуктах через системне відставання розвитку галузі [1].

Південна Африка характеризується як крупними високомеханізованими фермами, так і дрібними примітивними господарствами. У найменш розвинутих країнах регіону більшість мешканців не має землі у власності. Рослинництво, яке займає лідируючі позиції, основним напрямом практикує вирощування зернових культур (кукурудза, пшениця, овес, сорго). В цій частині континенту культивують також цукрову тростину, цитрусові, виноград, олійну пальму, соняшник, корицю, деякі овочі. Для тваринництва типовою є орієнтація на пасовищне вівчарство з метою одержання

вовни. Рибальство розвивається переважно в прибережній морській смузі, при цьому найбільшим флотом суден, що добувають рибу і морепродукти, володіє ПАР. Потім готова продукція у замороженому і консервованому вигляді експортується [1].

В Східній Африці аграрна галузь є головною формуючою в економіці. Виробництво часто буває нестабільним через погані погодні умови, технологічну відсталість та нездатність реагувати на зміни кон'юнктури глобального ринку. Відмітною рисою країн субрегіону є слабкий зв'язок між рослинництвом і тваринництвом, які розвиваються окремо в територіальному та структурному підходах. Рослинницький напрям займає близько 2/3 у валовій продукції сільського господарства. Значною проблемою залишаються періодичні посухи, які спричиняють неврожаї зернових та олійних культур, падежі худоби. Типові продукти для експорту на глобальний ринок, які пропонуються державами Східної Африки – кава і чай. Це найбільша за кількістю поголів'я домашньої худоби частина континенту, яке складають ВРХ, вівці, кози, верблюди. За рівнем розвитку бджільництва особливо виділяється Ефіопія, де кожен власник має 5–10 бджолосімей. У Червоному морі та Індійському океані здійснюється вилов риби, моллюсків та ракоподібних. Крім того, деякі види риб розводять у штучних водоймах. Відповідно до загальних оцінок, приблизно чверть сільськогосподарської продукції субрегіону спрямовується на експорт, тоді як решта використовується для власного споживання [1].

Північна Африка в цілому характеризується вищим рівнем економічного розвитку, тому в аграрному секторі ширше використовуються сучасні технологічні засоби й системи, зокрема зрошення за допомогою гребель, насосного обладнання, Асуанської ГЕС в Єгипті. Тенденція до зростання демографічного навантаження на землю та її використання під інфраструктурні об'єкти в окремих країнах змушує освоювати нові території для аграрного виробництва. Більша частина посівних площ використовується для вирощування зернових культур – пшениці, кукурудзи, ячменю, рису, сорго, проса. Поряд з цим культивуються бобові, цукрова тростина, бавовник. Різноманітність рослинницького напрямку доповнюється овочівництвом (в основному, помідори, огірки, цибуля, картопля), а також пряно-

щами, оливками, цитрусовими, бананами, інжиром, фініками, виноградом, арахісом тощо. Тваринництво, хоча й має статус традиційної галузі, на більшості території даного субрегіону виступає допоміжним, демонструє низьку продуктивність і періодичні втрати поголів'я через слабку кормову базу. Кількісно переважає утримання овець і кіз, трохи менше великої рогатої худоби, віслуків, при цьому налічується більшість світового поголів'я верблюдів. В Єгипті достатньо добре розвинуте бджільництво, завдяки якому виробляється мед. У прибережних водах Атлантичного океану здійснюється вилов промислових видів риби та ракоподібних. Лідерами у вилові водних біоресурсів не тільки на півночі, а й на всьому Африканському континенті виступають Єгипет і Марокко. Більшість улову припадає на сардини, консерви з яких продаються на зовнішніх ринках як популярний товар [1].

Загалом країни Африки виробляють всі основні групи агропродовольчої продукції, включаючи рослинницьку, тваринницьку і перероблену [3]. Так, за останні понад два десятиріччя спостерігалась виражена тенденція збільшення виробництва зернових, картоплі, овочів та фруктів (рис. 1). У 2000 році Африка збрала 111 млн тонн зернових, а у 2022 році їх урожай став практично вдвічі більшим – 218 млн тонн. В результаті, 2022 року на континенті було вироблено 30 млн тонн картоплі, 92 млн тонн овочів та 137 млн тонн фруктів. Африканські країни формують 7 % світового урожаю зерна, 8 % виробництва картоплі, 8 % пропозиції овочів, близько 15 % збору фруктів [3].

У досліджуваному періоді відбулось і збільшення пропозиції всіх груп продукції тваринництва (рис. 2). За 2022 рік Африка виробила 4 млн тонн яєць, 22 млн тонн м'яса, 53 млн тонн молока, 12 млн тонн риби і морепродуктів. Відповідна її частка в глобальному виробництві яєць становила 4 %, різних видів м'яса – 6 %, молока – близько 6 %, риби і продуктів моря – 7 % [3].

Аналогічна ситуація мала місце і щодо переробленої продукції. З 2000 по 2022 рік виробництво рослинної олії африканськими країнами збільшилось з 5 до 11 млн тонн, а цукру – з 9 до 11 млн тонн. На Африку припадає трохи більше 4 % світового виробництва олій та 6 % пропозиції цукру [3].

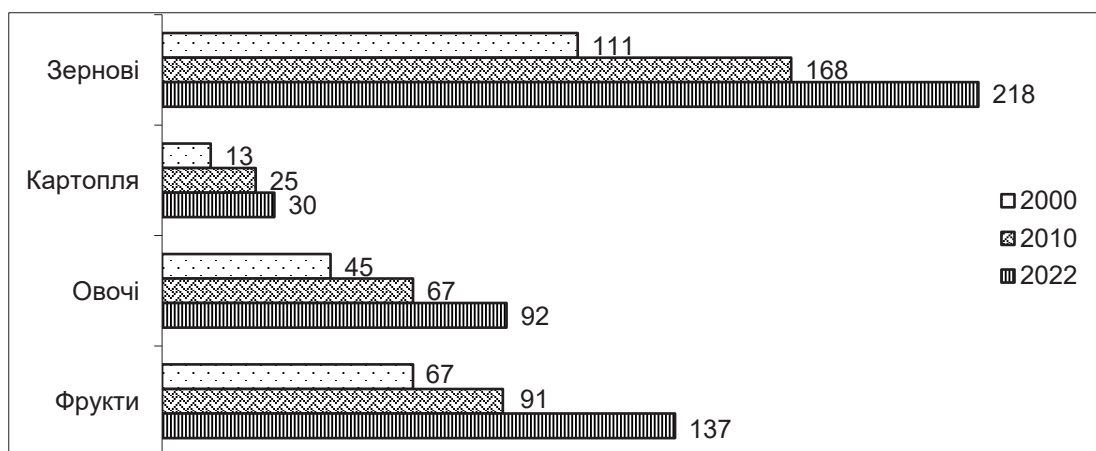

Рисунок 1 – Виробництво продукції рослинництва країнами Африки, млн тонн

Джерело: сформовано на основі [3]

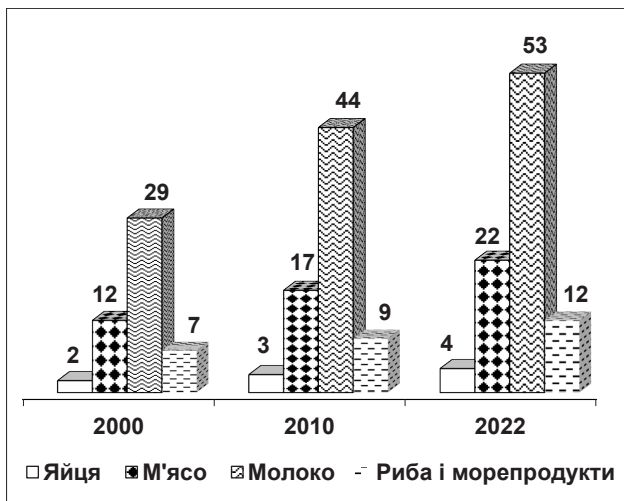

Рисунок 2 – Виробництво продукції тваринництва країнами Африки, млн тонн

Джерело: сформовано на основі [3]

Таблиця 1 – Виробництво окремих культур країнами Африки (тис. тонн)

Роки	Кава	Чай	Какао-боби	Тютюн
2000	1278	1711	2351	489
2010	1086	2604	2784	564
2022	1846	3606	3803	571

Джерело: сформовано на основі [3]

Варто також відзначити зростаючу динаміку для країн Африки стосовно деяких специфічних культур (табл. 1). За результатами 2022 року було зібрано 1846 тис. тонн кави, 3606 тис. тонн чаю, 571 тис. тонн тютюну і 3803 тис. тонн какао-бобів. Континент здійснює 17 % глобального виробництва кави, близько 12 % вирощування чаю та 10 % збору тютюну. В той же час Африка виступає регіоном-лідером в сегменті какао-бобів, маючи частку в розмірі 68 % [3].

У рейтингах регіональних виробників рослинницької продукції (табл. 2), зокрема зернових, лідирують Нігерія (30 млн тонн), Ефіопія (30 млн тонн), Єгипет (22 млн тонн), ПАР (18 млн тонн) і Танзанія (12 млн тонн). Разом вони забезпечили понад 50 % урожаю зерна в Африці. Найбільші обсяги виробни-

цтва фруктів у 2022 році мали: Нігерія – 17 млн тонн, Єгипет – 16 млн тонн, Уганда – 11 млн тонн, ПАР – 9 млн тонн. Сумарна частка цих чотирьох країн у сегменті склала близько 40 % [3]. Що стосується овочів, то помітно виділяються Єгипет (18 млн тонн) і Нігерія (16 млн тонн), які формують 37% пропозиції. 3/5 урожаю картоплі спільно зібрали Єгипет (7 млн тонн), Алжир (4 млн тонн), ПАР (3 млн тонн), Кенія та Марокко (по 2 млн тонн).

Єгипет також виступає головним виробником різних видів тваринницької продукції (табл. 3). Посідаючи друге місце в регіональному рейтингу виробників яєць з показником 0,6 млн тонн після Нігерії (0,7 млн тонн), але трохи випереджаючи ПАР (0,6 млн тонн), вони разом забезпечили 48 % їх виробництва в Африці. У 2022 році найбільше м'яса виробили чотири держави: Південно-Африканська Республіка – 3,5 млн тонн, Єгипет – 2,9 млн тонн, Нігерія – 1,6 млн тонн, Марокко – 1,2 млн тонн. Спільна частка названих країн тут склала 42 %. Натомість 40 % молока в Африці припадає на сумарне галузеве виробництво Єгипту (6,7 млн тонн), Кенії (5,9 млн тонн), Ефіопії (4,5 млн тонн) і Судану (4,4 млн тонн). Перелік основних виробників риби та морепродуктів теж очолює Єгипет, добувши водних біоресурсів у кількості 2 млн тонн. Вагомими обсягами у 2022 році відзначалися і Марокко (1,4 млн тонн) з Нігерією (1,1 млн тонн). В підсумку, трійка лідерів змогла покрити 38 % виробництва рибопродукції на Африканському континенті [3].

В продукції харчової промисловості існує більш виражена перевага лідируючих країн. Так, у виробництві цукру виділяються Єгипет (2,9 млн тонн) і Південно-Африканська Республіка (2,0 млн тонн), які у 2022 році сформували 45 % його пропозиції. Виробництво рослинної олії переважно сконцентроване у Нігерії (2,3 млн тонн), на яку припадає п'ята частина всього обсягу Африки. Жодна інша держава не виробляє навіть 1 млн тонн олії [3].

Найбільшими виробниками кави на континенті стали: Ефіопія – 489 тис. тонн, Уганда – 338 тис. тонн, Центральноафриканська республіка – 307 тис. тонн, Гвінея – 262 тис. тонн. За 2022 рік вони разом зібрали 3/4 всього урожаю зерен цієї культури. Кенія з показником збору чайного листа в обсязі 2418 тис. тонн самотужки формує 2/3 виробництва в Африці. Що стосується тютюну, виділялись Зімбабве (195 тис. тонн),

Таблиця 2 – Головні країни-виробники продукції рослинництва в Африці (2022)

Зернові		Фрукти		Овочі		Картопля	
Країна	млн т	Країна	млн т	Країна	млн т	Країна	млн т
Нігерія	30	Нігерія	17	Єгипет	18	Єгипет	7
Ефіопія	30	Єгипет	16	Нігерія	16	Алжир	4
Єгипет	22	Уганда	11	Алжир	8	ПАР	3
ПАР	18	ПАР	9	Марокко	4	Кенія	2
Танзанія	12	Алжир	7	Нігер	4	Марокко	2
Малі	10	ДР Конго	7	Кенія	3	Малаві	1
Судан	8	Марокко	7	Судан	3	Ефіопія	1
Нігер	6	Камерун	6	Танзанія	3	Нігерія	1
Уганда	6	Гана	6	Камерун	3	Танзанія	1
Буркіна-Фасо	5	Ангола	6	Туніс	3	Руанда	1

Джерело: сформовано на основі [3]

Таблиця 3 – Основні країни-виробники продукції тваринництва в Африці (2022)

Яйця		М'ясо		Молоко		Риба і морепродукти	
Країна	млн т	Країна	млн т	Країна	млн т	Країна	млн т
Нігерія	0,7	ПАР	3,5	Єгипет	6,7	Єгипет	2,0
Єгипет	0,6	Єгипет	2,9	Кенія	5,9	Марокко	1,4
ПАР	0,6	Нігерія	1,6	Ефіопія	4,5	Нігерія	1,1
Марокко	0,4	Марокко	1,2	Судан	4,4	Уганда	0,8
Алжир	0,3	Алжир	1,0	ПАР	3,8	Мавританія	0,7
Танзанія	0,2	Судан	1,0	Танзанія	3,7	Танзанія	0,5
Ангола	0,1	Зімбабве	0,9	Південний Судан	3,4	Сенегал	0,5
Туніс	0,1	Чад	0,9	Алжир	3,3	Гана	0,5
Камерун	0,1	Ефіопія	0,8	Уганда	3,3	Намібія	0,5
Кот-д'Івуар	0,1	Танзанія	0,8	Сомалі	2,2	ПАР	0,5

Джерело: сформовано на основі [3]

Мозамбик (78 тис. тонн), Малаві (74 тис. тонн) і Танзанія (71 тис. тонн), на які припало 73 % його континентального виробництва. По какао-бобах спостерігається виражене домінування Кот-д'Івуару, що мав урожай 2359 тис. тонн, тобто понад 60 % виробництва в регіоні за 2022 рік, яке, по суті, доповнювала Гана, зібравши 683 тис. тонн сировини для виготовлення шоколаду та інших какаопродуктів [3].

Варто зазначити, що проблеми Африки в сфері продовольчого забезпечення відчуваються постійно [4; 5]. Так, країни на південь від Сахари через низький природно-ресурсний потенціал мають урожайність зернових на рівні 12 ц/га, тоді як у світі відповідний середній показник становить 41 ц/га. У 2024 році, внаслідок викликаной впливом Ель-Ніньо посухи, південь континенту потерпав від зниження виробництва багатьох продуктів харчування, що одночасно викликало ціновий стрибок на продовольство. В цій частині Африки посилюється залежність економіки безпосередньо від сільського господарства [4]. Також спостерігається зниження рівня самозабезпеченості по більшості основних груп продовольства, тому що темпи збільшення виробництва не встигають за темпами росту населення [6]. Обсяги урожаю загалом складно прогнозувати в зв'язку з поширенням використанням богарних систем, коли землі в обробітку не зрошуються цілеспрямовано, а залежать від фактичної кількості опадів. Для зменшення впливу непередбачуваних погодних умов за цієї системи використовують посухостійкі культури та спеціальні заходи зі збереження вологи [4].

В цілому, функціонування і розвиток агропродовольчого сектору всього континенту стримуються військовими конфліктами, слабкою логістичною та ринковою інфраструктурою, недостатністю використання тех-

нологій насінництва, добрив, засобів захисту рослин, обмеженим доступом до фінансових ресурсів [7; 8].

Попри всі зусилля міжнародної спільноти, Африці не вдалося досягнути стабільного розвитку агропродовольчого сектору. За оцінками деяких фахівців, опустелювання території континенту робить непридатними для сільського господарства 55 % площ, дозволяючи здійснювати лише кочовий випас [9]. Тому потенціал аграрного виробництва все одно буде обмежений.

Висновки. Отже, в структурі сільськогосподарського виробництва країн Африки відчутно переважає рослинницький напрям, в той час як тваринництво відіграє допоміжну роль. При цьому базові характеристики та конкретна товарна спеціалізація галузі для різних частин континенту мають певні відмінності. За період з 2020 по 2022 рік спостерігалось збільшення пропозиції всіх основних груп продовольства, включаючи перероблену продукцію і типові для вирощування в африканському кліматі каву, чай, тютюн і какао-боби. Найбільшими виробниками ключових груп аграрної продукції та харчової промисловості на континенті виступають переважно Єгипет, Нігерія, ПАР, Кенія, Марокко, Алжир. У вузькоспеціалізованих сегментах спостерігаються інші лідери, зокрема стосовно кави – Ефіопія, чаю – Кенія, тютюну – Зімбабве, какао-бобів – Кот-д'Івуар. Залежність економічної ситуації в африканських країнах від стану агропродовольчого сектору залишається високою, що ускладнюється впливом низки негативних чинників політичного, соціального і природного характеру. Це дозволяє багатьом країнам-експортерам продовольства, включаючи Україну, після поглибленої оцінки розглядати можливості посилення присутності на окремих місцевих ринках, де відчувається системна нестача продуктів харчування.

Список використаних джерел:

1. Економічна географія зарубіжних країн. URL: http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/ekonomichna_geografija_zarubizhnikh_krajn/64
2. Партнерство країн Африки та України в сільському господарстві: розкриття потенціалу співпраці з країнами Західної Африки. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/partnerstvo-krayin-afriki-ta-ukrayini-v-silskomu-gospodarstvi-rozkrittaya-potentsialu-spivpratsi-z-krayinami-zahidnoyi-afriki/>
3. FAOSTAT. URL: <http://www.fao.org/faostat/en>
4. OECD-FAO Agricultural Outlook 2024–2033. URL: <https://openknowledge.fao.org/items/91c62ae8-b070-4ea8-8281-592376520b03>
5. Савченко М., Шкурят О. Тенденції розвитку Африканського континенту в сучасній моделі світової економіки. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 5 (275). С. 6–16. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-275-6-16>

6. Дугінець Г., Омран Х. Торговельні відносини України з країнами Близького Сходу та Північної Африки. *Журнал європейської економіки*. 2022. Т. 21. № 4 (83). С. 482–498.
7. Федун І.Л., Олейніков Ю.О., Степінцева О.В. Торговельне співробітництво України з країнами Північної Африки. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-23>
8. Континент майбутнього: як і навіщо українським компаніям підкорювати африканські ринки. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2021/06/09/674805/>
9. Потенціал сільського господарства Африки: яким буде майбутнє? URL: <https://agroelita.info/potentsial-silskoho-hospodarstva-afryky-iakym-bude-maybutnie/>

References:

1. Ekonomichna heohrafiia zarubizhnykh krain. (2024). [Economic geography of foreign countries]. Available at: http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/ekonomichna_geografija_zarubizhnykh_krain/64
2. Partnerstvo krain Afryky ta Ukrainy v silskomu hospodarstvi: rozkryttia potentsialu spivpratsi z krainamy Zakhidnoi Afryky. (2024). [Africa-Ukraine Partnership in Agriculture: Unlocking the Potential of Cooperation with West African Countries]. Available at: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/partnerstvo-krayin-afriki-ta-ukrayini-v-silskomu-gospodarstvi-rozkryttia-potentsialu-spivpratsi-z-krayinami-zahidnoyi-afriki/>
3. FAOSTAT. (2025). Available at: <http://www.fao.org/faostat/en>
4. OECD-FAO Agricultural Outlook 2024–2033. (2024). Available at: <https://openknowledge.fao.org/items/91c62ae8-b070-4ea8-8281-592376520b03>
5. Savchenko M., Shkurat O. (2024). Tendentsii rozvytku Afrykanskooho kontynentu v suchasniy modeli svitovoi ekonomiky [Development trends of the African continent in the modern model of the World economy]. *Aktualni problemy ekonomiky*, № 5 (275), pp. 6–16. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-275-6-16>
6. Duhinets H., Omran Kh. (2022). Torhovelni vidnosyny Ukrainy z krainamy Blyzkooho Skhodu ta Pivnichnoi Afryky [Trade relations of Ukraine with countries of the Middle East and North Africa]. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky*, vol. 21, № 4 (83), pp. 482–498.
7. Fedun I.L., Oleinikov Yu.O., Stepichieva O.V. (2022). Torhovelne spivrobitnytstvo Ukrainy z krainamy Pivnichnoi Afryky [Trade cooperation between Ukraine and North Africa countries]. *Ekonomika ta suspilstvo*, № 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-23>
8. Kontynent maibutnoho: yak i navishcho ukraïnskym kompaniïam pidkoryuvaty afrykanski rynky. (2024). [Continent of the future: how and why Ukrainian companies should conquer African markets]. Available at: <https://epravda.com.ua/publications/2021/06/09/674805/>
9. Potentsial silskoho hospodarstva Afryky: yakym bude maibutnie? (2022). [Africa's agricultural potential: what does the future hold?]. Available at: <https://agroelita.info/potentsial-silskoho-hospodarstva-afryky-iakym-bude-maybutnie/>

Dukhnytskyi Bogdan, Sydor Bohdan
NSC “Institute of Agrarian Economics”

AGRI-FOOD SECTOR OF AFRICAN COUNTRIES

The countries of African continent still face many socio-economic problems that hinder the development of their economy in general and food sector in particular. The vast majority of agricultural products produced by most countries directed to meet their own needs, although this still does not completely solve the issue. The aim of the article is to study the dynamics of production by African countries of main groups of agricultural and food industry products, to identify basic trends and current state of food supply on the continent. The relevance of the study is due to the determination of objective opportunities for the supply of food by Ukrainian companies to target African markets. The scientific methods used: theoretical generalization, historical-logical, analysis and synthesis, comparative assessment, statistical, expert assessments, graphical and tabular. The dominance of plant cultivation sector in the agriculture of African countries only confirms weak development of the food sector and its technological backwardness. The article examines agriculture of Western, Eastern, Southern and Northern Africa with allocation of the commodity specialization for each subregion. Common to all parts of the continent is the orientation towards grain crops as the basis for food consumption, although depending on climatic conditions, specialization expands to livestock farming by directions, fish farming, beekeeping, growing fruits, vegetables, etc. The general dynamics of production the main food groups by the countries of the continent, starting from 2000, presented. The growth rates of agricultural and food industry products are still lagging behind the population growth rates, so food shortage for Africa is tangible and constant. The key countries in the region in terms of food supply are Egypt, Nigeria, South Africa, Morocco, Algeria, which most often occupy leading positions in the ratings of producers by certain products. The production of specific crops typical for the natural and climatic conditions of Africa – coffee, tea, tobacco, cocoa beans – separately studied. The main problems of natural, economic, political origin characterized, including those existing at the present stage, which lead to specific negative results and a decrease in important indicators of agricultural production in Africa. The provisions of the article aimed at informing Ukrainian market entities interested in export of agricultural products about the most promising products and buying countries in the region.

Keywords: food, production, Africa, specifics, difference between consumption and export, problems.

JEL classification: Q1, Q11